

**Самчук Ірина Іванівна,
викладач технології виготовлення одягу
ДПТНЗ “Березнівське вище професійне
училище”**

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРЕДМЕТУ «ТЕХНОЛОГІЯ ВИГОТОВЛЕННЯ ОДЯГУ»

*Інноваційна діяльність – це гарно
організована, раціональна і
систематична робота.*
П.Друкер

Сучасна система професійно-технічної освіти зорієнтована на те, щоб задовольняти потреби різних галузей господарства України в робітничих кадрах на рівні сучасних і перспективних вимог, стати одним з важливих засобів реалізації державної політики зайнятості та соціального захисту населення. [1]

Час сьогодні вимагає йти не шляхом удосконалення методів, у яких принцип наслідування є провідним і призводить до інтелектуального та фізичного перевантаження учнів, а шляхом пошуку нових, ефективніших методів навчально-пізнавальної діяльності учнів, які забезпечують виконання замовлення й потреби суспільства.

Сучасні роботодавці зацікавлені в такому працівникові, який:

- уміє думати самостійно, вирішувати різноманітні проблеми і застосовувати отримані знання в практичній діяльності;
- має критичне і творче мислення;
- володіє багатим словниковим запасом на основі глибокого розуміння гуманітарних знань;
- є комунікабельним, контактним серед різних соціальних груп;
- уміє запобігати конфліктним ситуаціям, уміло виходити з них. [4]

Навчання – це процес активної взаємодії викладача і учня. Це один із багатьох прийомів, який в поєднанні з іншими сприяє підготовці такого робітника, який потрібен сучасному виробництву.

Усе вивчити неможливо. Тому на передній план виходить питання, як навчити саморозвитку кожного учня та прищепити йому відповідні уміння та навички.

Щоб вирішувати ці завдання педагоги спрямовують свою діяльність на розробки і застосування таких форм, методів і засобів навчання, які б сприяли підвищенню пізнавального інтересу учнів, активності, творчості в одержанні знань і навичок та подальшого їх використання на практиці. Формування знань йде тим успішніше, чим вища активність тих, кого навчають.

Не менш важливим є гасло «Почни з себе». Це стосується усієї педагогічної громадськості. Якщо ми не в змозі стати в ситуацію інтерактивного спілкування між собою на всіх рівнях, то ми не можемо змоделювати інтерактивні методи роботи з учнями. Тоді інтерактивність залишається лише на рівні форми, «глянцевого ефекту» без інноваційних методологічних принципів. [5]

Ефективне засвоєння знань передбачає таку організацію пізнавальної діяльності учнів, за якої навчальний матеріал стає предметом активних розумових дій кожного учня. Тому у своїй роботі я шукаю такі прийоми навчання, які сприяють вирішенню розвивальних і проблемних питань, самостійній роботі, творчим завданням, адже пасивність на уроках неминуче призводить до втрати інтересу до предмета і до навчання загалом.

Для створення творчої атмосфери, а отже і пізнавальної свободи на уроці, планую навчальний процес так, щоб учні мали можливість висловити власні думки про побачене, почуте, прочитане, зроблене, а також надання їм широких можливостей запитувати.

Для професійної підготовки велике значення має активізація учнів на уроках теоретичного і виробничого навчання. Важливою умовою активізації є зв'язок теорії з практикою, який реалізую в різноманітних напрямках.

По-перше, широке застосування практичного досвіду учнів у процесі вивчення окремих питань навчального предмету, що робить це вивчення більш наочним і дієвим. По-друге, учні переконуються в достовірності отриманих знань, застосовуючи їх у своїй практичній діяльності. По-третє, зв'язок теорії і практики в навчанні реалізується безпосередньо «всередині» самого предмету у процесі

проведення лабораторно-практичних робіт. По-четверте, викладач розкриває перед учнями основні напрямки подальшого вдосконалення техніки, технології і організації виробництва. По-п'яте, досвід трудової діяльності, що набувають учні у процесі виробничого навчання викликає потребу в нових знаннях. Крім того, я використовую матеріал з базового підприємства.

В теорії педагогіки розглядають традиційні технології навчання (пояснювально-ілюстративні, проблемні, програмовано-диференційовані і поєднання вищеназваних), які на думку науковців, не сприяють розвитку мислення, логічних і творчих умінь, зростання кількості інформації, що використовується сучасною людиною) і інноваційні. Хоча очевидно, що усталений шлях прямої передачі знань при розгляді проблем професійної діяльності забезпечував їх достатньо успішне засвоєння, швидкоплинні зміни у сучасному суспільстві потребують інших підходів, зорієнтованих на результат отриманої освіти, виражений у компетентностях – складових професійної компетентності майбутніх фахівців. Тому у педагогічній науці з'явилися нові явища, які стали предметом детального вивчення: «сучасні інновації», «інноваційні технології», «нові технології навчання», «інтерактивні методи навчання».[3, 6]

Сутність інтерактивних методів навчання у тому, що навчання відбувається шляхом взаємодії всіх, хто навчається. Це спів-навчання, у якому і викладач і учні є суб'єктами.

Серед інноваційних технологій навчання, видокремлюються такі види:

- а) інформаційні – направлені на розвиток знань, умінь, навичок;
- б) операційні – формують способи розумових дій;
- в) емоційно-художні й емоційно-моральні – удосконалюють сфери естетичних і моральних відносин;
- г) технології саморозвитку – формують самоуправляючі механізми особистості;
- д) евристичні – розвивають творчі здібності;
- е) прикладні – розбудовують дієво-практичну сферу.

Використовувати ті чи інші види інноваційних технологій навчання на уроці слід тільки в тому разі, якщо вони є методично виправданими. [2]

Одним з головних напрямів діяльності педагога є творчий підхід до процесу навчання. Найважливіша риса сучасного навчання – спрямованість на те, щоб навчити учнів не лише пристосовуватися, а й активно діяти в ситуаціях, які зазнали соціальних змін. Немає чітких рекомендацій, використовуючи які можна навчитися самостійно мислити, але без сумніву треба шукати такі методи, які допоможуть викладачу створювати на уроці необхідну ситуацію, для розвитку цих навичок. Відпрацюванню таких умінь і навичок на уроках технології виготовлення одягу допомагають інтерактивні методи роботи.

Інтерактивні уроки я практикую для вивчення нової теми.

Інтерактивний – означає можливість взаємодіяти або знаходитись у режимі бесіди, діалогу з чим-небудь або ким-небудь. Отже, інтерактивне навчання – це, перш за все, діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія викладача і учня.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес організований таким чином, що практично всі учні беруть участь у процесі пізнання, вони мають змогу розуміти і рефлексувати з приводу того, що вони знають і думають.

При використанні таких форм роботи викладач при правильній організації навчання може вирішити такі завдання:

- * навчально-пізнавальні;
- * комунікативно-розвивальні;
- * соціально-орієнтовні.

Суть інтерактивних методів можна виразити словами китайського філософа Конфуція, висловлені понад 2,5 тис. років тому:

Те, що я чую, я забуваю,

Те, що я бачу, я пам'ятаю,

Те, що я роблю, я розумію.

Дослідження американських та європейських науковців підтверджують, що інтерактивні методи навчання сприяють збільшенню частки засвоєння

навчального матеріалу, бо впливають не лише на свідомість учня, а й на його почуття і волю, а саме: лекція – 5% засвоєння, читання навчальних текстів – 10%, відео/аудіо матеріали – 20%, демонстрація – 30%, робота в дискусійних групах – 50%, практика через дію – 75%, навчання інших і застосування отриманих знань – 90% засвоєння. [7, с.287]

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. Інтерактив виключає домінування як одного виступаючого, так і однієї думки над іншою.

У своїй практичній діяльності я віддаю перевагу колективній методиці взаємонавчання. Кожен учень має можливість протягом 20-25 хв вільно спілкуватися технологічно грамотною мовою по заданій темі. Цю методику добре використовувати, вивчаючи новий матеріал. Теми обираю таким чином, щоб учень міг їх вивчати у будь-якій послідовності. Теми поділяю на частини, кожна з яких має деяку змістову самостійність і закінченість. Після їх розгляду (або кожної окремо) даю завдання, для виконання яких потрібні розглянуті відомості. Це завдання першого рівня. Вони спрямовані на відпрацювання певних умінь і навичок. Для виконання завдань другого рівня потрібно добре розуміти всю тему. Це можуть бути завдання на творче застосування вивченого матеріалу, на встановлення зв'язків з іншими темами...

У процесі обговорення питання, яке вивчається спрямовую учнів на прийняття правила трьох «не можна»:

- * не можна промовляти фразу типу « а вже все сказали », « мені немає чого додати »...

- * не можна відмовлятися від своєї точки зору;

- * не можна ховати за вимовлянням свій настрій та особисте ставлення до опонента.

Отже, кожен учасник процесу займає активну позицію.

На таких уроках викладачеві надається можливість побачити і систематизувати типові помилки, відібрати матеріал для повторення та подальшого удосконалення.

Використання інноваційних технологій в процесі навчання оптимізує процес викладання різних дисциплін. Особливо це видно під час проведення уроків із застосуванням комп'ютера. Це нова форма роботи, яка викликає зацікавленість і учнів, і викладача. Використання інноваційних технологій у процесі вивчення різних предметів дає змогу покращити зміст навчання, вдосконалити методи і форми навчання, активізувати та індивідуалізувати його. Але слід підкреслити, що ніяка, навіть найдосконаліша комп'ютерна навчальна програма не замінить викладача. Тільки він повною мірою може керувати навчально-пізнавальною діяльністю учнів, залишаючись центральною фігурою навчально-виховного процесу.

Важливою особливістю образного мислення є перекодування та оперування образами, що виникають на різній наочній основі. Тому одним з методів підвищення ефективності навчального процесу, активізації та розвитку образного мислення учнів є реалізація такого дидактичного принципу, як наочність навчання, який передбачає створення учнем чуттєвого образу об'єкта, що вивчається.

Великий інтерес учнів викликають яскраві схеми до теми, відеокліпи та голосовий супровід, що сприяє більш активному веденню дискусії під час обговорення теми. Учень комфортніше і розкутіше почуває себе під час проведення нетрадиційного уроку. Важливим є застосування різних методів проведення уроків. Одноманітність у роботі стомлює не лише учня, але й учителя.

Для застосування методу «навчаючи-вчуся» потрібна величезна матеріальна база. Обов'язково використовую натуральні і маломірні взірці, технічні засоби навчання, плакати, опорні конспекти. Це дає можливість наочно побачити процес пошиття тієї чи іншої деталі, визначити можливі недоліки, вказати їх вплив на якість готового виробу. Взірці поетапної обробки виготовленні практично на всі

деталі і вузли одягу згідно програми. Тут розвивається більша уява, учні легше відповідають на поставленні проблемні питання.

Серед інноваційних методів навчання можна виділити тестування. Маючи в своєму розпорядженні достатню кількість комп'ютерів, викладачі училища виявили психологічну готовність до оволодіння комп'ютерною технікою та розробки системи контролю знань, переважно завдань із вибором відповіді (тестів). Така форма контролю застосовується як після вивчення певного модуля, так і при поетапній атестації.

В чому ж перевага використання персональних комп'ютерів під час тестового контролю знань? По-перше, індивідуальний характер роботи учня, по-друге, створення ситуації інтерактивності, і, по-третє, учні спонукаються до ліквідації прогалин в знаннях, адже в умовах конкуренції кожен учень хоче отримати найбільшу кількість балів. [1, с.17]

Впровадження інтерактивних методів у навчальний процес сприяють вирішенню головного питання – готувати спеціалістів високого класу.

Окремі випускники нашого училища продовжують навчання в коледжах та ВНЗ. Звертаються за допомогою у підборі літератури до контрольних та практичних робіт. Приємно те, що і тут вони показують високі результати. Викладачі, знаючи рівень підготовки наших випускників, спілкуються з ними як із спеціалістами.

Набутий досвід використання інноваційних технологій у процесі проведення уроків з технології виготовлення одягу і аналіз отриманих результатів дозволяє зробити висновки. Перш за все, методика застосування інноваційних технологій на уроках з різних предметів не може бути однаковою. Вона залежить від змісту навчального предмета, різних можливостей педагогічних програмних засобів. Вирішальне значення мають також вікові особливості учнів. По-друге, до інтерактивного навчання не можна ставитися як до універсального засобу викладання й прагнути переведення всього процесу навчання на «інтерактивні рейки». Логічно говорити про застосування інтерактивних методів викладання.

Кожний з інноваційних методів навчання має свої переваги та недоліки. На вибір методів, форм та засобів навчання впливають особливості навчальної

дисципліни, характер навчального матеріалу, обсяг часу, що відводиться на вивчення матеріалу, рівень загальної підготовленості групи, особливості навчально-матеріальної бази та багато інших.

Ефективність використання інновацій під час проведення уроку значною мірою залежить від того, як реалізується творчий потенціал особистості учня. Ми з вами, хочемо того чи ні, є вчителями нового століття, і ціле життя працюватимемо для того, щоб навчання було ефективним і плідним для кожної дитини, стало радістю й задоволенням.

Сучасний урок - це твір мистецтва, де педагог уміло використовує всі можливості для розвитку особистості учня.

Список використаних джерел:

1. Гуревич Р.С. "Теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах". - Київ, Вища школа. 1998,- 287 с.

2. Муц Л.Б. Застосування педагогічних програмних засобів освіти у навчальному процесі вищої школи/Л.Б.Муц// Медична освіта.–2013.–№1. С.42-46.)

3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. /І.М.Дичківська. –К.:Академвидав, 2004.–352 с.

4. Полохан Я.І. Використання інноваційних технологій навчання на уроках [Електронний ресурс] – Режим доступу:

svitlosvit.com.ua/secondary_education-scientific_methodical.../innovatione.print

5. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ, 2002.

6. Третьяк О.С. Застосування інноваційних педагогічних технологій. Психолого-педагогічні засади проектування інноваційних технологій викладання у вищій школі: Монографія /За заг. ред. В.П. Андрущенко, В.І.Лугового. –К.: «Педагогічна думка», 2011.–260 с.

7. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К: Кондор, 2011. – 628с.

